

Caleidoscoop

Kerkblad van de Protestantse (wijk)gemeente te Rotterdam-Kralingen

Jaargang 20 nr 8 | april 2022

Protestantse Kerk

Hierboven: 'Opstanding', Ivanka Demchuk, Oekraïens kunstenaar
Volgende Caleidoscoop zaterdag 30 april, kopijsluiting dinsdag 19 april.

Retouradres:

Leendert Butterstraat 44 Port Betaald
3062 XN Rotterdam

U zij de glorie

Geen Pasen zonder het lied 'U zij de glorie'. Wat is dit een enorm geliefd lied. We hopen het komende Pasen met elkaar te kunnen zingen. Hopelijk eindelijk een kerkelijk feest, dat we weer met elkaar en in de kerk zingend mogen vieren. Het is een lied dat we delen in verschillende kerkliedtradities. Het heeft een bijzondere ontstaansgeschiedenis en het lied heeft van alles meegemaakt.

Georg Friedrich Händel schreef de melodie van dit lied. In zijn Londense jaren schreef hij het oratorium Judas Maccabeus in 1746 als eerbetoon aan de hertog William August van Cumberland, die terugkeerde nadat hij in Schotland de laatste aanval van de jacobieten (politieke aanhangers van het Britse koningshuis van de Stuarts) had verslagen. De hertog van Cumberland was daarbij nietsontziend; gewonden op

het slagveld en vluchtelingen, ook plaatselijke bewoners die niets met de strijd te maken hadden, werden allen achtervolgd en gedood. Het leverde de hertog de bijnaam 'de slager van Cumberland' op. In Londen werd de hertog van Cumberland als held ontvangen.

Het oratorium Judas Maccabeus is gebaseerd op het deuterocanonieke boek I Makkabeëën, dat verhaalt over de » lees verder op p. 2 »

Protestants Kralingen

Predikanten

ds Ilse D. Hogeweg, Kralingseweg 366 B, 3066 RC; e: i.hogeweg@protestantskralingen.nl, t: 435 41 44. ds Hogeweg houdt de woensdagmiddag en zaterdag vrij.

ds Marianne M. Bogaard, Goosse van der Windstraat 57, 3062 XM; e: m.bogaard@protestantskralingen.nl, t: 737 04 55

Secretariaat

Scriba van de gefedereerde kerkenraad:

Jeannette Schravessande, Postbus 4326, 3006 AH Rotterdam, e: scriba@protestantskralingen.nl.

Ledenadministratie

Melding van verhuizing, geboorte, huwelijk, overlijden svp doorgeven aan de wijkadministratie. **Gereformeerd:** dhr J.C. (Hans) Buitelaar, Admiraliteitskade 74 Z 3063 ED Rotterdam, t: 06 212 324 06, e: admin-G@protestantskralingen.nl. **Hervormd:** dhr G.H. Heere, Mia van IJperenplein 55, 3065 JK, t: 447 14 30, e: admin-H@protestantskralingen.nl

Financiën

Activiteitenkas: dhr H.M. (Henk) van Heijst, Emiliëhof 17, t 230 60 42. Bankrekeningnummer: NL90 RABO 0373 7120 81, SoW-gemeente Rotterdam Kralingen inzake wijkkas.

NH College van Kerkrentmeesters: postbus 4326, 3006 AH, e: cvk@hervormdkralingen.com Algemeen bankrekeningnummer: NL26 RABO 0373 7239 03. Uitsluitend Kerkbalans: rekeningnummer NLo4 RABO 0373 7239 11.

NH Collectebonnen: verkrijgbaar in de waarden € 0,75, € 1,25 en € 2,50, in vellen van 20 stuks. Te bestellen via bankrekening NL26 RABO 0373 7239 03 van de Hervormde Gemeente Kralingen. Na ontvangst van uw betaling volgt toezending per post.

GK College van Kerkrentmeesters: dhr Flip Bukman, Kralingseweg 391 B, 3065 RD Rotterdam, 010 456 23 87,

GK Commissie VVB (Kerkbalans): mw N. (Nel) Slikker, t. 452 58 24 bankrek. NL27 RABO 0373 7109 84 t.n.v. Gereformeerde Kerk Rotterdam-Kralingen inz. Vrijw. Vaste Bijdr.

GK Collectebonnen: dhr B. (Bart) Reinders, Stalpaertstraat 102, 3067 XT Rotterdam, NL81 INGB 0003 5347 94, t.n.v. Geref. Kerk van Kralingen Coll. Bonnen.

Diaconie

Secretaris: dhr Leonard de Vos, Leendert Butterstraat 44, 3062 XN Rotterdam, t. (010) 453 16 90. NL33 RABO 0373 7130 10 ten name van Diaconie van de protestantse gemeente i.w. Kralingen.

Kerkgebouwen

Hoflaankerk, Oudedijk 2, 3062 AE Rotterdam, t: 411 20 75; e-gemeentewerk: kosters@protestantskralingen.nl

e-verhuur: hoflaankerk@hervormdkralingen.com

Pro Rege, Oudedijk 113, 3062 AD Rotterdam. Koster/beheerder: mw M. Gorissen, t: 452 78 60, e: proregeinfo@kpnmail.nl

www.kerkomroep.nl

De kerkdiensten in Pro Rege en in de Hoflaankerk kunnen live worden beluisterd op www.kerkomroep.nl. Voor telefoons en tablets is er een speciale app. Ook achteraf zijn ze nog een paar maanden te beluisteren. Wie in aanmerking wil komen voor een kerkomroepradio wende zich tot H. Oosterhuis, t: 447 13 07.

Kinderoppas voor de kleinsten

Contactpersoon: Annemieke van der Meer, t: (010) 840 38 56, e: ajwspijker@hotmail.com

Kindernevendienst

Contactpersoon: Annemarie van den Toorn, t: (010) 202 14 98, e: kindernevendienst@protestantskralingen.nl

Autodienst Protestantse wijkgemeente

Pro Rege: dhr N.J. van Veen, t 452 68 72

Hoflaankerk: dhr H. Oosterhuis, t 447 13 07

www.protestantskralingen.nl

» vervolg van pagina 1

U zij de glorie

(historische) opstand van een Joodse priesterfamilie in Israël 167 v. Chr. In het laatste deel van dit oratorium klinkt het lied 'See the conquering hero comes' (met de ons zo bekende melodie). In dit lied wordt de heldhaftige Judas Maccabeus bezongen – maar iedereen dacht óók aan de zegevierende held de hertog van Cumberland.

De melodie van 'See the conquering hero comes' werd immens populair en snel bekend. Ludwig von Beethoven componeerde 12 wonderschone variaties voor piano en cello over deze muziek. In Duitsland werd een adventslied verwoord op deze melodie: 'Tochter Zion, freue dich'. Zo gebeurde het, dat ik ooit de trouwdienst mocht verzorgen van een Nederlands-Duits bruidspaar. De Nederlandse bruidegom wilde wel heel graag 'U zij de glorie' gezongen hebben in de trouwdienst. Dat stuitte bij zijn Duitse schoonfamilie op grote verwondering: waarom een adventslied in de trouwdienst? Het is wonderlijk, hoe dit lied in Duitse kerken de toon van Advent aangeeft, en in Nederlandse kerken Pasen.

De Zwitserse dichter E.L. Budry schreef de Paastekst voor dit lied – A toi la gloire. Alle eer en glorie worden hier in aan de verzezen Christus gebracht. De Opgestane is de held, die de dood heeft overwonnen. In Nederland vertaalde J.W. Schulte Nordholt 'A toi la gloire' tot 'U zij de glorie', met de voor velen vertrouwde woorden: 'Uit een blinkend stromen daalde d'engel af/heeft de steen genomen van 't verwonnen graf.' In ons huidige Liedboek is een nieuwe vertaling van het lied opgenomen van Henk Jongerius, pater dominicaan te Huissen. Verouderd taalgebruik en de triomfalistische toon veranderde hij in zinnen die als gebed zijn verwoord: 'moge nieuwe vrede dalen waar geen hoop meer is'. Stelligheid verandert Jongerius

in gebed; hij maakt het lied daarmee opnieuw toegankelijk.

De Franse tekst 'A toi la gloire' is meermalen gezongen bij uitvaarten en trouwdiensten van het koninklijk huis. Ook in deze kringen wordt het lied blijkbaar zeer gewaardeerd. Het Engeltalige origineel 'See the conquering hero comes' is buiten de kerk een eigen leven gaan leiden. In de negentiende eeuw werd het als 'openingstune' gespeeld door brassbands in Engeland bij de openingen van de vele nieuwe spoorwegen en treinstations. En het lied klinkt jaarlijks in de traditionele afsluiting van het muziekspektakel Last Night of the Proms, in de Royal Albert Hall, in een medley van traditionele Britse liederen, de laatste melodie voordat deze medley eindigt met het Britse volkslied.

Het feit dat G.F. Händel zijn oratorium baseerde op het boek Makkabeeën en de Joodse geschiedenis, zorgde er voor dat de nazi's deze muziek wilden 'ariseren'. Een nieuwe tekst moest geschreven worden zonder enige verwijzing naar de Joodse geschiedenis en oorsprong. Wonderlijk genoeg heeft de melodie in dezelfde tijd ingang gevonden in de Joodse traditie. Er is een lied geschreven voor het winterse lichtfeest Chanoea 'Hava Narima'.

Al met al heeft dit lied een duizelingwekkende reis gemaakt, voordat we er met Pasen weer mee in mogen stemmen. Het lied omvat Advent én Pasen, het lied klinkt en is geliefd in zo vele families, ook de koninklijke. We weigeren om in te stemmen met het verheerlijken van militaire leiders zonder genade, die mensen de dood aan doen. We bidden mee met de tekst van Jongerius: laat nieuwe vrede dalen, waar geen hoop meer is. U zij alle eer!

ds Ilse Hogeweg

Vakantiekerk 2022

Vorig jaar belemmerden allerlei maatregelen ons om ongedwongen een 'vakantiekerk' te bezoeken. Het bleef beperkt tot digitaal of u schreef over de prachtige architectuur, historie of andere bijzonderheden van een kerk. Echter veelal vanuit Nederland en vooral vanaf de buitenkant.

Deze zomer biedt gelukkig weer genoeg kansen om kerken te bezoeken.

De redactie ontvangt graag opnieuw uw verslagje over een kerk, anders dan onze eigen kerk in Kralingen. Bij het terugblikken in de

kopij uit voorgaande jaren zag de redactie vele mooie artikelen voorbij gaan, zowel uit binnen- als buitenland.

Kortom, deze zomer hebt u vast wel weer een mooie ervaring te melden over uw bezoek aan een (andere) kerk. Wellicht heeft u ook een fysieke dienst bijgewoond en is daar een leuke anekdote aan verbonden.

Wij zijn benieuwd en kijken met belangstelling uit naar uw bijdrage, het liefst natuurlijk vergezeld van een foto.

De redactie

Samen Paasmorgen vieren

In het donker gaan we naar de Kralingse Plas. In de stilte van de Paasmorgen zien we het licht worden, tot het moment dat we echt kunnen be-amen dat de dag is aangebroken. Op dat moment lezen we het Paasevangelie en zingen een Paaslied. De Heer is opgestaan!

Het is of de Paasboodschap nog meer binnenkomt als je zo letterlijk de overgang ervaart van de nacht naar de dag en de zon ziet opkomen. Welkom om dat mee te maken! We verzamelen om 6.20 uur bij de Plas aan de kant van de molens. Dan begint de ochtendschemering.

Wil je meedoen? Meld je dan via de mail of de app bij ds Marianne Bogaard (m.bogaard@protestantskralingen.nl / 0683532189). Als de Paasmorgen helemaal is aangebroken wandelen we samen naar de Hoflaankerk voor een kop koffie, ruim op tijd voor het Paasontbijt. Eerst nog even naar huis gaan kan natuurlijk ook.

Paasontbijt

Voor wie de zon al zag opkomen én voor wie net wakker is: op de Paasmorgen is er voor iedereen een Paasontbijt in de Hoflaankerk! Om

8.30 uur ontmoeten we elkaar aan tafel voor een feestelijk ontbijt. Er zijn speciale activiteiten voor de kinderen door de kindernevendienst. Fijn dat dat allemaal weer kan!

Om te weten hoeveel eieren, matzes, broodjes etc. nodig zijn is het nodig om je op te geven. Opgeven kan tot en met woensdag 13 april.

Dat kan bij *Marieke Bukman*
fm.bukman@gmail.com / (010) 456 23 87

of *Irene Jonker*
i.jonker39@gmail.com / (010) 591 55 68

Verslag

Paasgroetenactie

Dank u wel. Vorig jaar is de Paasgroetenactie door de corona een beetje in het honderd gelopen. Maar dit jaar is het best goed gegaan. Bij de kerkdiensten hebben we 110 kaarten kunnen meegeven aan de aanwezige kerkgoaners. Die moesten beschreven worden met een (Paas)groet en dan weer bij de diaconie terugkomen om naar het centrale inzameladres van de PKN verstuurd te worden.

Achtteneertig gemeenteleden hebben tweentachtig kaarten beschreven en terugbezorgd. Een deel van de kaarten werd in de kerk weer ingeleverd, een ander deel kwam terug via de inleveradressen verspreid over de wijk. Al die kaarten zijn in een pakketje gestopt en naar het dienstencentrum van de PKN in Utrecht gestuurd. Daar worden alle kaarten uit alle gemeentes in het land die meedoen met de actie verzameld en verdeeld over de gevangenen in Nederland.

Hoeveel gevangenen zijn er in Nederland? En

hoeveel van die gevangenen krijgen daadwerkelijk een dubbele kaart, één voor zichzelf en één om door te sturen naar een vriend of familielid? Geen idee. Ik zal een mailtje aan de PKN sturen om ze dat te vragen. U in ieder geval hartelijk dank voor uw moeite.

Leonard de Vos
diaken

Caleidoscoop – p. 3

Stille Weekwandeling

Iedere dag heeft nu aan zichzelf genoeg. Ik zal je helpen God, dat je het niet in mij begeeft.
(Etty Hillesum)

In onze diensten gedenken we in de Stille Week het lijden van Christus en zijn opstanding. Door de diepte van het donker heen gaan we op weg naar het Licht van de Paasmorgen.

Tijdens een wandeling in het Kralingse bos staan we er aan het begin van die week bij stil wat dat voor ons persoonlijk betekent in deze indringende tijd. Aan de hand van uitspraken van Etty Hillesum, een Joodse vrouw in oorlogstijd, praten we al wandelend over hoe we leven met de grote vragen die op ons afkomen.

Dinsdag 12 april, 19.30-20.30 uur

Verzamelen bij het bruggetje voorbij de molens aan de Plaszoom.

Wil je meedoen? Meld je dan uiterlijk dinsdagmorgen via de mail of de app bij ds Marianne Bogaard:
m.bogaard@protestantskralingen.nl / 0683532189

Eindelijk weer!

Prinsenlandkring

Donderdag 3 maart mochten we elkaar weer ontmoeten na 4 maanden coronatijd. Hoe fijn was het om elkaar weer te zien en wat hadden we elkaar veel te vertellen! En wat was het een grote opkomst!

Natuurlijk herdachten we Gijs Roodhorst en gingen in zijn voetsporen verder. Coby Voorvelt zorgde weer voor de koffie, Lenie Kosten deelde dat uit, natuurlijk met koek, en Mari-
anne Bogaard opende deze bijeenkomst. Laurens de Visser was uitgenodigd, eigenlijk in november nog door Gijs, om als kernfysicus en muziekhobbyist te vertellen over de verschillen en overeenkomsten van 'De temperatuur' en 'Het temperatuur'.

De temperatuur

Als mensen hebben we allemaal de opdracht om de aarde te bewerken, behouden en bewaren. Maar we weten allemaal dat we daar niet zo heel erg goed mee om zijn gegaan tot nu toe. We putten de aarde uit met als gevolg dat we in een klimaatcrisis / energiecrisis zijn beland. Laurens liet ons weten dat we dat o.a. zien door het meten van de temperatuur. Hij ging van Celsius, Fahrenheit, Kelvin naar Plasma, om uit te komen bij waterstof en kernenergie.

Maar, zei hij, het is nog niet te laat, maar dan moeten we wel snel zijn met het nemen van de juiste maatregelen.

Het temperatuur

Laurens had zijn spinet meegenomen naar de Oosterkapel en liet ons horen van toonladders en kwinten. Via de stelling van Pythagoras kwamen we uit op het stemmen van zo'n muziekinstrument en dat heet nou: het maken van het temperatuur.

Als slotakkoord liet Laurens ons een koraal

van Bach horen, behorende bij de start van de 40dagentijd.

Een boeiend leerzaam betoog met daarvoor, daartussen en daarna volop gelegenheid om bij te praten!

Hebt u zin, tijd en gelegenheid om ook naar deze kring in de Oosterkapel te komen? De volgende bijeenkomst is op donderdag 7 april met inloop vanaf 9.30 uur. De koffie wordt gezet door Coby Voorvelt en geserveerd door Lenie Kosten. Wees welkom!

Hennie van der Linden

Avonden over 'troost'

Op donderdagavond 10 maart kwam een klein groepje kerkgangers naar de Hoflaankerk om te praten over het boek *Troost* van Michael Ignatieff.

In de *Caleidoscoop* van februari kon u daarover lezen. Ignatieff schreef een reeks van portretten van vele grote mannen en twee vrouwen door de eeuwen heen, die zich staande moesten houden in het leed van hun tijd en van hun leven. Zij hebben ons hun dagboeken, hun woorden, hun kunst en filosofie nagelaten, die ook ons moed kunnen geven in moeilijke tijden. Hij schrijft over de moed en de troost van onder andere Paulus, van Cicero, keizer Marcus Aurelius, Dante, Karl Marx, Abraham Lincoln, Gustav Mahler, Anna Achmatova, Albert Camus en als laatste Cicely Saunders, die het eerste hospice begon. Van al deze mensen geeft Ignatieff een portret, hij beschrijft hun leven en wat zij te verduren kregen.

Het boek van Michael Ignatieff kan ons op het spoor zetten van belangrijke vragen. Wat is troost voor ons? Troost kan allerlei vormen aannemen: een arm om je heen, een kop thee, een belangstellende vraag, de schoonheid van

de natuur, de schoonheid van kunst. Wat is troost voor ons in geloof? Hoe zouden wij dat voor onszelf verwoorden? Ignatieff vindt als ongelovige troost in de psalmen. Hoe lezen we als gelovige zijn woorden?

Die avond hebben we ons beperkt tot de troost van Paulus en van Cicero.

Paulus heeft zijn hele leven gewacht op de wederkomst van de Messias. Maar aan het eind van zijn leven wist Paulus dat de Messias niet tijdens zijn leven zou komen. Hij wist dat hij tot het uiterste van zijn kunnen moest dienen en dat het bewijs van wat hij bereikt had lag in de liefde van hen, die hij op het punt stond achter te laten. In hun liefde, echt, intens en blijvend, had hij de enige aanwijzing gekregen die de mens ooit zal krijgen over hoe de liefde van God zou kunnen zijn:

Ons rest geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.

Marcus Tullius Cicero was een gezaghebbende Romeinse politicus van de laat-Romeinse Republiek. In die tijd gold de regel dat mannen vooral hun controle niet moesten verliezen

bij verdriet. Als een man zijn reacties op verlies onder controle kon houden, zou hij troost vinden in het respect en de bewondering van zijn medemensen. Cicero was trots op zijn beheersing van deze stoïsche code en zag zichzelf graag als een vertroostingsfilosoof. Zijn boek *Consolatio* is verloren gegaan, maar zijn werk *Tusculanae disputationes* (gesprekken in Tusculum) is bewaard gebleven en dat vormt een briljante dialoog over het stoïsche credo. Maar toen zijn geliefde dochter onverwacht overleed, was het voor hem heel moeilijk om getroost te worden. Niet voor het eerst moesten woorden het afleggen tegen de pijn van het leven en bleken filosofische geschriften over lijden niet in staat om de man die ze had geschreven verlichting te geven!

Maar natuurlijk ging het die avond ook over onze eigen vormen van troost die we zelf ervaren hebben in ons leven.

De tweede avond is net geweest als deze *Caleidoscoop* verschijnt. In de Nieuwsbrief bent u nog geattendeerd op de mogelijkheid om de tweede avond deel te nemen.

Hennie van der Linden

Oecumene onder spanning

De Wereldraad van Kerken en de oorlog in Oekraïne

In de vorige Caleidoscoop ging het hoofdartikel over de komende assemblee van de Wereldraad van Kerken met als thema “De liefde van Christus beweegt de wereld”. Ik sprak over de diepgaande ongelijkheid en verdeeldheid die de wereldwijde pandemie heeft blootgelegd, waardoor dit een spannend, meer dan actueel thema is.

Twee dagen nadat de kopij moest worden ingeleverd viel Rusland Oekraïne binnen en kwam de mondiale oecumene onder een nog grotere druk te staan. De Russisch-Orthodoxe Patriarch Kyrill kiest onomwonden de kant van president Poetin en rechtvaardigt de oorlog. Hij plaatst die in het kader van verzet tegen kwade krachten die hij ziet in de westerse waarden, met als voorbeeld de gaypride. Afschuwelijk en onbegrijpelijk is het om te beseffen dat hij daarmee het geweld sanctioneert en Poetin een religieus fundament biedt voor zijn daden. In de Russisch-Orthodoxe Kerk leidt dat tot scheuringen: de Orthodoxe Kerk in Oekraïne brak al eerder formeel met de Russisch-Orthodoxe Kerk. Nu zijn er ook parochies elders in de wereld die uit het Russisch-Orthodoxe verband stappen, zoals de parochie in Amsterdam. Maar dit is niet alleen een interne Orthodoxe aangelegenheid. De Russisch-Orthodoxe Kerk is lid van de Wereldraad van Kerken. En daarin is afgesproken dat lidkerken “wederzijdse verantwoordelijkheid” dienen af te leggen tegenover elkaar, over door hen uitgedragen standpunten. De Wereldraad deed dan ook een dringend beroep op de Patriarch om

Poetin en de hoogste Russisch orthodoxe geestelijke (foto uit dagblad Trouw)

zich uit te spreken tegen de oorlog en zich in te zetten voor vrede. Daarop antwoordde Patriarch Kyrill door zijn hoop uit te spreken dat er spoedig sprake zal zijn van een duurzame en op recht gebaseerde vrede. Hij veroordeelde de oorlog echter niet. Ook uitte hij de hoop dat de Wereldraad van Kerken “zelfs in deze moeilijke tijden, zoals in heel zijn geschiedenis het geval is geweest, een platform zal kunnen blijven voor een onbevooroordeelde dialoog, vrij van politieke voorkeuren en een eenzijdige benadering.”

Dat antwoord markeert, wat mij betreft, scherp de grenzen van de dialoog. Waar die zo “onbevooroordeeld” is dat menselijk lijden niet wordt erkend en gewelddaden niet worden veroordeeld, wordt de liefde van Christus nietszeggend. Vele lidkerken van de Wereldraad hebben juist wel hun oordeel uitgesproken over de inval in Oekraïne. Voor de komende assemblee ligt de onontkoombare vraag op tafel wat oecumene inhoudt als er op zo’n fundamenteel punt zo uiteenlopend wordt gedacht en geloofd.

ds Marianne Bogaard

Uitnodiging vanuit Hervormd Kralingen West

Psalmenwandeling

Op Tweede Paasdag 2022 is er vanaf 14.00 uur vanuit de Hoflaankerk een Psalmenwandeling. Iedereen is daar van harte welkom!

De Psalmen zijn een onuitputtelijke bron van inspiratie, bemoediging en bezinning. De Psalmenwandelingen zijn opgezet om de Psalmen op een verrassende manier tot spreken te brengen. Ze bieden een moment van bemoediging en bezinning, van ontmoeting en vreugde, van verstillend en overdenking.

Steeds wordt een bepaalde psalm als uitgangspunt gekozen. Op Tweede Paasdag is dat een passende jubelpsalm: Psalm 150. Eerst maken we vanuit de Hoflaankerk een wandeling van een goed uur. De wandeling wordt enkele keren onderbroken voor een gedicht dat verwant is aan Psalm 150. Vervolgens nemen we de tijd

voor een ontmoeting met elkaar rond koffie en thee. Aansluitend is er vanaf 16 uur in de Hoflaankerk een middaggebed. Passende muziek, stiltemomenten, samenzang, voorbede: dat zijn de kenmerken van het middaggebed. De deelnemers vorig jaar waren steeds verrast door de kracht van de eenvoud die de Psalmenwandelingen kenmerken.

Muzikale medewerking wordt verleend door Marjolein de Wit (fluit), Anja van der Maten (hobo), Martin Zonnenberg (orgel en piano). Ds Louis Wüllschleger verzorgt het gesproken woord.

Deelname aan de Psalmenwandelingen is gratis. Wel houden we een collecte ter bestrijding van de onkosten. Giften zijn uiteraard zeer welkom. Dat kan op het bankrekeningnum-

mer NL26 0373 7239 03 t.n.v. CvK Herv. Gem. Kralingen onder vermelding van Psalmenwandeling. Giften zijn fiscaal aftrekbaar.

Aanmelding is nodig. Dat kan per e-mail: psalmenwandelingen@gmail.com.

Alles op een rijtje: Tweede Paasdag, 18 april 2022. Vertrek om 14.00 uur uit de Hoflaankerk. Inloop met koffie en thee vanaf 13.30 uur. Wandeling ongeveer anderhalf uur. Aansluitend middaggebed. Info: Facebook-pagina Psalmenwandelingen.

Aanmelding: psalmenwandelingen@gmail.com

Het Paaslied van Mirjam van den Hoek

Zoekplaatje met Mirjam (Sint-Pauluskerk, Antwerpen)

Tijdens de paaswake zingt de cantorij het lied 'Zo dor en doods', NLB 610. Dat lied heeft zo'n prachtige melodie, zo verstillend. Eerlijk gezegd kende ik dit lied, of koraal zo u wilt, alleen in het Duits: O Traurigkeit, o Herzeleid. De eerste keer dat ik het zong was tijdens een uitvoering van de 'Via Crucis' van Franz Liszt. Een zeer indrukwekkend werk, dat de veertien staties van de kruisweg verklankt. Liszt heeft dit koraal in deze cyclus gevoegd. Ik raad u aan de 'Via Crucis' eens te beluisteren.

Nog steeds vind ik het jammer dat het koraal niet in de Matthäus of Johannes Passion van J.S. Bach zit. Bach kende het wel, hij heeft er een koraalbewerking op gemaakt, namelijk BWV 404. De melodie is geschreven in 1628 te Mainz door Johann Rist. De tekst van het eerste vers is afkomstig van Friedrich von Spee, Rist heeft de andere coupletten geschreven.

De tekst die wij op deze melodie zingen hoort bij de lezing over het visioen van de profeet Ezechiël. Ezechiël ziet een veld vol doden, een massagraf. De beenderen verwijzen naar het volk Israël, die zichzelf ervaren en betitelen als doden. Ezechiël spreekt de beenderen toe met de woorden van God en ze staan op! Een indrukwekkende tekst. De schrijver van het lied vertelt: "Het lied parafraseert, legt uit en actualiseert wat er in de lezing klonk. Het maakt het ook tot ons verhaal."

Mirjam van den Hoek

De cantorij zingt in de Paasnacht

Wat ben ik blij dat de cantorij weer mag zingen. En als ik de reacties van de cantorijleden en andere gemeenteleden hoor is iedereen er bij mee. We mogen zingen tijdens de paaswake.

In deze dienst zijn er meerdere lezingen. Bij elke lezing heb ik een mooi lied uitgezocht waar we nu al mee bezig zijn. Zo zingen we met de gemeente het lied van de Schelfzee. Misschien een wat ontoegankelijke melodie,

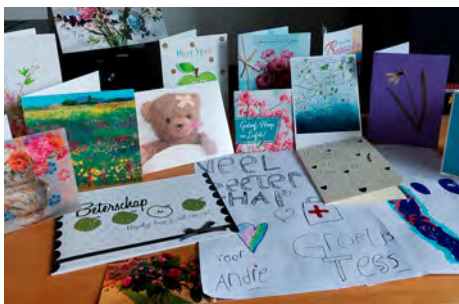
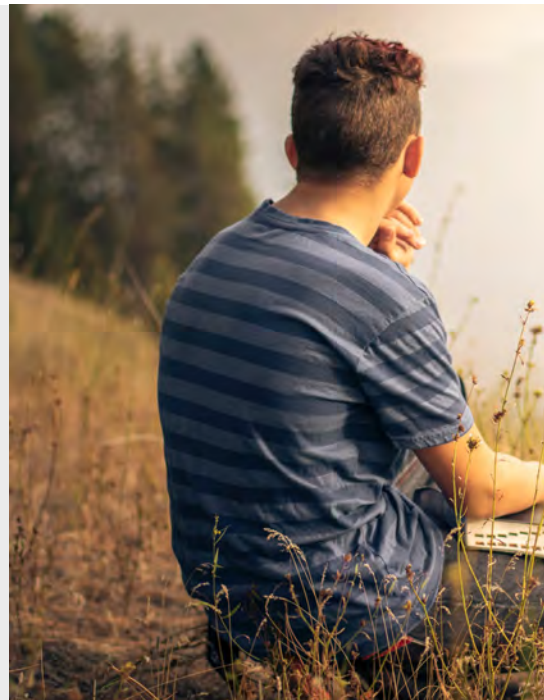
Pastoralia

In mijn hart

Mijn God,
ik hoef niet naar de hemel te klimmen
om met U te spreken
en bij U vreugde te vinden
ik moet mijn stem niet verheffen
om met U te praten.
Al fluisterde ik heel zacht,
Gij hoort me reeds:
want Gij zijt in mij,
ik draag U in mijn hart.

Om U te zoeken,
heb ik geen vleugels nodig,
ik heb me enkel stil te houden,
in mezelf te kijken
me niet te verwijderen
van een zo hoge Gast.

Naar uitspraken van Teresa van Avila

Lieve mensen,

Hartelijk dank voor alle beterschapswensen. Ik voel me vereerd door zoveel belangstelling. Ook door de korte bezoeken, telefoontjes en apps. En, ik mocht de prachtige bloemen uit de eredienst krijgen.

Heel veel dank,

Bidden: je hart uitstorten en meer

Soms verontschuldigen mensen zich, dat zij niet 'mooi' kunnen bidden. Stel je voor dat je alleen 'mooi' zou mogen bidden. Dan kunnen we heel wat gebeden uit de bijbel achterwege laten. Het eerste dat een mens mag doen als je bidt is: je hart uitstorten. Zeg aan God wat er rondwoelt in je hart, vertel je verdriet, deel je woede, je verslagenheid, je zorgen en je dankbaarheid. Bij de Eeuwige mag je thuis zijn, God kent jou vanaf het begin, daarom mag je alles zeggen wat er is. En daarna mogen we luisteren naar wat er van Gods kant naar ons toe komt. Misschien kom je op een bijbelverhaal, van iemand die in dezelfde situatie zat als jij. Misschien is er een psalmtekst, die verwoordt wat er in je omgaat, en hoe je door alles heen God toch kunt vertrouwen. Je hart uitstorten en luisteren wat er komt: dat past bijna nooit naadloos op elkaar. Maar God hoort ons, zoekt ons, beweegt naar ons toe. In het zoeken naar de Eeuwige, die ons zoekt, mogen wij ons altijd uitspreken en richting vinden.

De bloemen uit de eredienst

Zondag 6 maart gingen de bloemen naar

Bemoediging voor herstel na operatie wegens hartklachten.

Op zondag 13 maart brachten we de bloemen bij . Hartelijke groeten en wens voor een voorspoedig verder herstel na ziekenhuisopname. (En dat lijkt helemaal goed te komen.)

Zondag 20 maart was

aan de

Mirjam van den Hoek

beurt om de bloemen uit de dienst te krijgen. Zij verbleef in Pniël, herstellende van een gebroken heupbeen. Haar man had haar vanuit Pniël in een rolstoel naar de dienst gebracht. Zondag 27 maart kreeg

, de bloemen, met de hartelijke felicitaties. is op 23 maart 80 jaar geworden. Ook was er op zondag 27 maart een extra bos bloemen ter bemoediging voor

. Deze oorlog brengt haar veel pijn. Zij heeft familie en vrienden in Rusland én in Oekraïne. De beperkingen op het gebruik van social media en andere maatregelen raken haar persoonlijk.

In memoriam

Dinsdag 8 maart is overleden, in de leeftijd van 86 jaar. Hij woonde

, maar verbleef de laatste weken in zorghotel De Meander in Nieuwerkerk aan de IJssel, waar hij herstelde na

een herseninfarct. In enkele dagen tijd werd zijn situatie zorgelijk, in het bijzijn van zijn naasten is hij overleden.

is geboren en opgegroeid in Rotterdam. Hij was werkzaam als docent Nederlands, eerst op middelbare scholen, daarna in het volwassenenonderwijs. Het volwassenenonderwijs lag hem zeer. Na jaren innerlijke strijd bleek

vrijheid nodig te hebben, vrijheid buiten het gezin, om een weg te vinden met zijn

homoseksualiteit. Om dat deel van wie hij óók was er te laten zijn. en hij zijn altijd reisgenoten in alles gebleven.

hield zeer van reizen, van theater, van muziek en kunst. Hij deed vrijwilligerswerk voor de telefonische hulpdienst en sprak luisterboeken in.

heeft veel medische narigheid moeten doorstaan de laatste 20 jaar van zijn leven. Hij was een betrokken lid van onze kerkgemeenschap. heeft met grote toewijding de groep van lectoren getraind. Hij kon zeer genieten van de gesprekken die ontstonden bij het grondig doornemen van de bijbelteksten. Daarin heeft hij onze gemeenschap veel gegeven van zijn bijzondere talent. Voor hemzelf was Psalm 139 de tekst waar hij mee leefde: Heer, U kent mij, U doorgrondt mij. Deze lasen wij ook bij zijn afscheid. Aan de Eeuwige, die ons ziet en kent, vertrouwen we het leven toe van , en alle verdriet waarmee wij achterblijven.

In memoriam

In de vroege morgen van dinsdag 1 maart is thuis ingeslapen, op 101-jarige leeftijd.

is geboren op 18 juli 1920 te Harderwijk. Voor Gerard is het geloof altijd een rode draad in zijn leven geweest, belijdenis doen hoorde daarbij! Daarnaast hebben biologie en de mens 'als kroon op de schepping', hem altijd gefascineerd, vandaar zijn keuze om geneeskunde te gaan studeren. Tijdens die studie heeft hij ook zijn vrouw Jeanette leren kennen.

Zijn beroep als internist in o.a. Eudokia heeft heel serieus beoefend en hij heeft velen met raad en daad bijgestaan. Na zijn werkzame leven heeft

uitgebreid tijd gekregen en die kunnen besteden aan zijn hobby's. Hij was zeer geïnteresseerd en getalenteerd in oude talen, geschiedenis en muziek. Op 96-jarige leeftijd is hij nog gepromoveerd. Samen met zijn vrouw

vele jaren actief deel aan de Bijbelkring, toentertijd geleid door ds Korevaar. Via Caleidoscoop en pastorale bezoeken leefden zij graag mee met onze gemeente.

Helaas maakten ziekte, pijn en lichamelijke beperkingen al vroeg deel uit van zijn leven, maar hij liet zich daardoor niet uit het veld slaan. Ook letterlijk niet, want tot voor enkele jaren werkte hij nog met veel plezier en heel veel ken-

Dank voor uw betrokkenheid

heeft op 17 januari, na een wachtlijst van 1,5 jaar, een zware rugoperatie ondergaan, waarbij haar rug is rechtgezet. Een dag na de operatie kreeg ze longontsteking, maar inmiddels is ze alweer een poosje thuis aan het revalideren. Namens hartelijk dank voor de lieve berichtjes, leuke kaarten en mooie bloemen uit de kerk!

Lieve groet van

nis van alles wat groeit en bloeit, samen met in hun eigen tuin.

waren zeer dankbaar voor alle jaren samen. Jeanette heeft Gerard in tijden dat dit nodig was met liefdevolle zorg omringd, ook de laatste weken, samen met hun kinderen. wist zich geborgen in Gods handen.

Op maandag 7 maart 2022 hebben we op Hofwijk afscheid genomen van (Annie van Hoof)

Geboren

Op 10 maart zijn

vader en moeder geworden van . Alles is gelukkig goed met moeder en dochter. Wij wensen nu als gezin alle geluk van de wereld. Hoe klein kan zo'n groot wonder zijn!

Uw pastores:

ds Ilse Hogeweg en ds Marianne Bogaard

Lieve mensen,

14 februari jl. mochten wij vieren dat we 25 jaar getrouwd zijn. Wat leuk was het om hiervoor de bloemen uit de eredienst te ontvangen met een felicitatie! Dank daarvoor! Hartelijke groet,

Ouders, kinderen, allemaal

'Global Mercy'

Tieners bezoeken het grootste ziekenhuisschip ter wereld

Op 9 maart bezochten de tieners de 'Global Mercy', het ziekenhuisschip dat op dit moment afgemeerd ligt aan de Parkkade in Rotterdam. De ruwbouw van dit nieuwe schip van de organisatie Mercy Ships begon in 2014 in China. In 2021 kwam het naar Antwerpen om daar afgebouwd te worden. In februari voer het naar Rotterdam voor haar 'maiden trip' en om daar aan bezoekers gepresenteerd te worden.

Met 14 tieners hebben we de rondleiding door het schip gevolgd. Die gaf die met veel filmpjes een goed beeld van het werk van Mercy Ships: medische hulp bieden aan mensen die anders geen toegang hebben tot medische zorg. Mercy Ships is een vrijwilligersorganisatie die met de inzet van twee ziekenhuisschepen deze

hulp gratis biedt. De schepen opereren vooral in Afrika.

Het bezoek maakte veel indruk en sloot goed aan bij het onderwerp dat we tijdens de laatste tienerdienst hebben besproken, namelijk 'waarom leef ik?' We kwamen uit op: om zelf te bloeien en anderen te laten bloeien. Het werk van Mercy Ships is daar een prachtig voorbeeld van.

Het is mogelijk om langer of korter mee te werken bij Mercy Ships, een aantal tieners is geïnteresseerd.

Na de indrukwekkende rondleiding hebben we in de 'Ballentent' een heerlijk bal gehakt met patat gegeten (misschien wel de beste van Rotterdam!). *Aniek, Sabina en Martin*

Beste kinderen,

De afgelopen twee jaar konden wij niet met elkaar paasstokken maken. Gelukkig is dat dit jaar anders en daarom nodigen wij je uit voor de feestelijke ochtend een week vóór Pasen, ook wel Palmzondag genoemd.

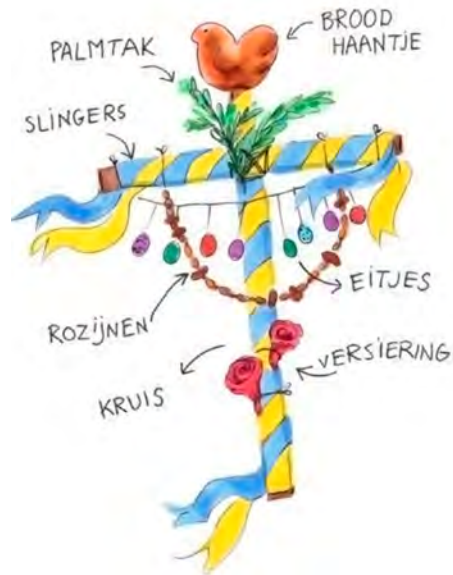
Op zondag 10 april gaan wij met de kinderen een paasstok versieren met mooi papier, snoepjes en een haantje. Wij beginnen om 10 uur in Pro Rege.

Willen jullie een kruis meebrengen gemaakt van twee latjes of takken, een van 40 cm en een van 60 cm?

Tijdens het Paasontbijt op Palmzondag zijn jullie ook van harte welkom, wij zullen er voor zorgen dat jullie je niet gaan vervelen.

Wij kijken er naar uit jullie weer te zien.

De Kindernevendienst

Schoolkerkdienst wordt kerkbezoekdag

Twee jaar geleden was de schoolkerkdienst de eerste kerkdienst in de Hoflaankerk die vanwege corona niet kon doorgaan. Ook vorig jaar was er geen schoolkerkdienst. Dit jaar zijn de voorbereidingen gestart in januari, toen er nog veel onzeker was over hoe het verder zou gaan, een tijd met voortdurende uitval van leerlingen en leerkrachten. Om die reden ben ik in gesprek gegaan met de organisatiecommissie van de NPRS: er moest iets coronaproof bedacht worden, wat ook voor leerkrachten met

weinig of geen inspanning gerealiseerd kon worden. Daarom is er dit jaar geen schoolkerkdienst, maar komen in een week tijd alle groepen van de NPRS op bezoek in de Hoflaankerk. We zullen de kinderen en de ouders missen in de altijd feestelijke schoolkerkdienst. Maar het grote voordeel van de werkwijze dit jaar is, dat nu echt alle kinderen van de NPRS de kerk van binnen zullen zien, daar een bijbelverhaal zullen horen en een lied zullen zingen. Want in de schoolkerkdienst verscheen mis-

schien 10% van de kinderen. Dit alles betekent dat de kosters en ikzelf 8x80 kinderen gaan ontvangen. Als niet-leerkracht (met groot respect voor juffen en meesters) vind ik dat best spannend, maar ook mooi om dit de kinderen en de school te kunnen aanbieden. Dan weet u waarom de schoolkerkdienst ook dit jaar niet plaatsvindt. Na afloop wordt het kerkbezoek natuurlijk geëvalueerd. Het betekent dat 3 april een 'gewone' kerkdienst zal zijn.

de Ilse Hogeweg

Verslag

Uit de kerkenraad van dinsdag 15 maart

Na lang per Zoom vergaderd te hebben, kwamen we weer live bij elkaar. Voordat de vergadering begon, hielden we een eenvoudige maaltijd met brood en soep om informeel samen te zijn.

Aan het begin van de vergadering namen we afscheid van Joke van Heijst - van den Berg. Ze werd bedankt door onze voorzitter Laurens van der Ziel, met hartelijke woorden over haar jarenlange ouderlingschap en grote inzet. Ilse Hogeweg overhandigde haar een boek van Anselm Grün. Hierna ging Joke naar een andere vergadering, want ze blijft actief in onze kerkgemeenschap. Onze nieuwe ouderlingen Christine van Roekel, Erik-Jan Teunissen en Bart Reinders werden van harte welkom geheten.

Bij de post ontvingen we o.a. een overlijdensbericht van mw Elly Krommenhoek. Zij was de vrouw van koster Daan Krommenhoek die vele jaren dienst deed in Pro Rege. Wellicht dat u hem nog kent.

Verder spraken we natuurlijk over de aanstaande fusie. Zodra er nog enkele laatste zaken uitgezocht zijn en we zo ver zijn dat er echte besluiten genomen moeten worden, buigt de Algemene Kerkenraad zich erover vanuit de hervormde gemeente (oost en west)

en vanuit de gereformeerde gemeente de Gereformeerde Kerkenraad. Vanzelfsprekend komen er dan gemeenteavonden. U begrijpt dat er geen lichtvaardige besluiten genomen worden en dat langetermijnvisies onontbeerlijk zijn. Ook zal een landelijke PKN instantie naar onze plannen moeten kijken.

We bespraken ook de rol die wij als kerk kunnen spelen bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen. We houden onze ogen en oren open om eventueel aan te kunnen sluiten bij reeds bestaande initiatieven. Wellicht kunnen we ruimte en vrijwilligers bieden.

Al onze taakgroepen konden in de vergadering vertellen hoe het met hun werk gaat.

De taakgroep pastoraat belegt op 12 mei een avond over euthanasie, ook voor belangstellenden.

De diaconie meldde dat we geen collectanten meer inroosteren, vanwege de Appostel app en de collectezuilen.

De taakgroep eredienst heeft het werk van de filmploeg geëvalueerd. De kerkenraad sprak grote waardering uit voor het werk dat ze al twee jaar doen. Er wordt steeds gewerkt aan vervolmaking.

Het kinder- en jeugdwerk meldde een speciale dienst op Palmzondag. Op 3 april zal het laatste

filmpje voor de jeugd thuis gemaakt worden door Annemarie Meuwesen. Dan heeft ze dat 100 (!) keer gedaan.

De kerkrentmeesters gaven door dat er wat stormschade was aan beide kerkgebouwen. Inmiddels is dat verholpen.

Vanuit de Taakgroep vorming en toerusting komt er op dinsdag 5 april een avond over het wandkleed in Pro Rege. Verder zijn er avonden over het boek 'Troost' geweest.

Er zijn gelukkig weer veel activiteiten mogelijk, maar de wandeling van de kerkenraadsleden met partners op 13 maart kon helaas niet doorgaan. Niet vanwege corona, maar doordat Corry Toxopeus, die dit samen met Annie van Hoof georganiseerd had, haar heup gebroken heeft. We doen een dergelijke activiteit nu op een later tijdstip. We hopen rond de paasdagen wel weer veel activiteiten te kunnen doen met de hele gemeente. Zo hopen we met Pasen een feestelijke paasdienst te kunnen vieren, met onder andere de uitgestelde doop van Pieter van Zwienen.

Annie van Hoof sloot de vergadering af met het gedicht 'Inkeer' van Jaap Zijlstra.

Op 26 april vergaderen we weer.

Jeannette Schravessande, scriba

Meedenken over de communicatie in de (nabije) toekomst

Op zondag 20 maart konden we tijdens het koffiedrinken eindelijk met elkaar van gedachten wisselen over Caleidoscoop, de website en de nieuwsbrief. Deze 1e sessie werd in de Hoflaankerk gehouden.

De redactie had een aantal vragen op schrift gesteld, met het verzoek deze te beantwoorden. Velen vulden meteen bij het koffiedrinken het vragenformulier in en anderen namen het mee naar huis om daar de vragen te beantwoorden en later in te leveren.

Het vragenformulier was eveneens digitaal beschikbaar en via dit kanaal mocht de redactie ook al de nodige ingevulde formulieren ontvangen.

Op zondag 27 maart was er opnieuw een koffiesessie en waren de formulieren in Pro Rege beschikbaar. Ook hier werd tijdens het koffiedrinken driftig gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de enquête over communicatie in te vullen. Andere gemeenteleden namen het

formulier mee naar huis. Die zien we eveneens graag terug.

Verder blijft er natuurlijk de mogelijkheid om het vragenformulier digitaal in te vullen en naar kopij@protestantskralingen.nl te mailen. Dit kan in principe tot en met het Paasweekend, oftewel 18 april 2022. De redactie zal dan alle ingekomen reacties verzamelen en er een overzichtelijke samenvatting van maken. Deze zullen we in het meinummer publiceren.

Eerder ontvingen we natuurlijk al reacties via de e-mail of telefoon. Ook die nemen we uiteraard mee.

We kijken uit naar uw ervaringen, suggesties, kanttekeningen en inventieve oplossingen. Met elkaar komen we vast tot verfrissende ideeën en we danken u bij voorbaat voor uw medewerking.

de redactie

Collectes sinds corona

Contant, overmaken, of de Appostel app?

Sinds het begin van de coronacrisis is de kerk op zondag een stuk minder vol. Er waren zondagen dat de kerken noodgedwongen leeg moesten blijven en er waren zondagen dat slechts een beperkt aantal mensen samen mocht komen. Sinds een paar weken zijn de beperkingen dan wel opgeheven, maar voortdurend klinkt de waarschuwing om voorzichtig te zijn, want het virus waart nog rond. Het kerkbezoek is écht nog niet op het peil van voor het coronatijdperk.

Minder mensen, meer geld

Minder mensen in de kerk, geen rondgang met collectezakjes. Je zou verwachten dat de collecteopbrengsten behoorlijk minder zijn geworden in coronatijd. Maar dat is niet het geval. Vergeleken met de laatste vier maanden van 2018 laten de laatste vier maanden van 2021 een stijging in de opbrengst zien van 35% (kerk) tot 40% (diaconie). De verklaring die je daarover hoort, is dat mensen grotere bedragen geven als ze geld via de bank overmaken dan als ze contant geld of collectebonnen in de collectezakken stoppen.

Het is niet duidelijk of in coronatijd net zo veel mensen geld geven als vroeger, toen praktisch iedere kerkganger tijdens de kerkdienst contant geld of collectebonnen in de collectezakken stopte.

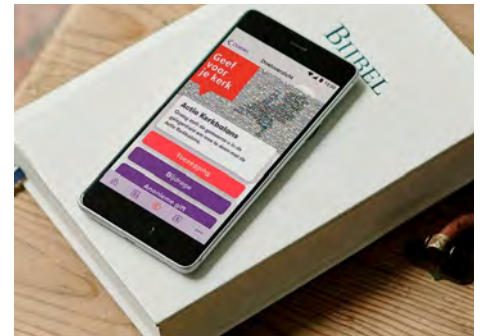
Om het zo makkelijk mogelijk te maken om geld te geven, juist voor de mensen die kijken naar de livestreams, werd de Appostel app in de gemeente ingevoerd. Maar pas sinds de laatste maanden van vorig jaar wordt de Appostel app in Protestants Kralingen ook echt gebruikt. Kralingen West was er halverwege 2021 al mee begonnen. Sinds die tijd is er in beide wijken samen al meer dan 1500 keer een gift gedaan met app waarbij zo ongeveer € 10.000 is overgemaakt naar de collectes van de kerk.

In Protestants Kralingen varieert het per zondag hoeveel geld er binnenkomt via Appostel vergeleken met geld dat binnenkomt op andere manieren. Die andere manieren zijn: (ten eerste) contant geld of collectebonnen in de collectezakken bij de uitgang, of (ten tweede) via de bank geld overmaken naar de rekening van kerkrentmeesters en diaconie. Via Appostel komt tussen een derde en de helft van de collecteopbrengst binnen. Maar misschien ziet dat er over een half jaar weer heel anders uit. Het lijkt erop dat naarmate er meer mensen in de kerk zitten, er naar verhouding minder geld binnen komt via de app. Misschien dat mensen toch liever iets in de collectezakken stoppen. Maar het kan ook zijn dat kerkgangers als ze weer naar kerk komen eerst de collectebonnen willen opmaken die ze al heel lang in huis hebben.

Appostel: handig voor de kerk

Voor de kerk is het voordeel van de Appostel app ten opzichte van contant geld, dat het met de app veel gemakkelijker is om het ingezamelde geld op de rekening van diaconie of kerkrentmeesters te zetten. Contant geld moet worden afgestort bij een bank, en bij bijna geen enkel bankfiliaal kan dat nog. Het kost steeds meer tijd en moeite om contant geld op de bankrekening te zetten, en er zijn kosten aan verbonden. Een klein beetje contant geld is voor de kerk geen probleem, het is soms wel prettig een beetje cash geld in de kluis te hebben. Maar iedere maand € 1.500 tot € 2.000 naar de bank te moeten brengen is echt niet handig.

Het voordeel van de Appostel app ten opzichte van rechtstreeks geld overmaken op de rekening van kerk of diaconie is dat de app alle inkomsten meteen netjes administreert. Per collectiedoel en per zondag zien de administrateurs meteen hoeveel geld er is binnengekomen.

Dat is veel makkelijker dan alle bijschrijvingen op de bank nalopen en administreren.

Appostel ondoorgroendelijk?

Helaas is Appostel voor een aantal mensen toch ook wel een beetje een ondoorgroendelijke app. Nadat je de app hebt geïnstalleerd op je telefoon of tablet moet je nog wachten tot je account geactiveerd is. En hij wordt door de app beheerder van de kerk ook nog gekoppeld aan Protestants Kralingen. Want anders zou je ook alle collectes van Hervormd Kralingen West en ook hun kerkdiensten in de app te zien krijgen. En dat zou maar tot verwarring leiden. Nadat je account is gekoppeld moet je een keer uitloggen en opnieuw inloggen. Dat blijkt voor sommigen een lastige opgave te zijn. Maar als Appostel eenmaal volledig geïnstalleerd is, dan is het heel makkelijk om collecte-geld over te maken. Dat kan tot een paar dagen na de kerkdienst, via Ideal, of via een tegoed dat je binnen de app kunt aanschaffen.

De administrateurs van de kerk hopen dat steeds meer mensen Appostel gaan gebruiken. En misschien dat gemeenteleden voor wie Appostel echt een brug te ver is vooral met collectebonnen willen gaan werken?

Leonard de Vos

Vragen over de app? Neem contact op: 06 242 181 84

Stadsklooster Rotterdam

Wekelijkse getijdengebeden

Vanuit een groep mensen uit verschillende kerken in de stad is er een initiatief ontstaan om een stadsklooster in Rotterdam te starten. Het stadsklooster wil, geïnspireerd door de eeuwenoude kloostertraditie, een plek zijn van rust, gebed, bezinning en verstillings voor de hele stad Rotterdam. De thuisbasis van het stadsklooster is voorlopig de Prinsekerk in het centrum van Rotterdam.

We willen gaan starten met getijdengebeden op

vaste tijdstippen in de week. Iedereen is daarbij van harte welkom!

Tijden:

Vanaf woensdag 23 maart is er iedere woensdagavond van 20.00 – 20.30 uur een getijdengebed (kerk open vanaf 19.45 uur).

Vanaf vrijdag 25 maart is er iedere vrijdagochtend om 7.30 – 8.00 uur een getijdengebed (kerk open vanaf 7.20 uur).

Locatie:

Prinsekerk, Schepenstraat 69 Rotterdam
Er zijn ook al data voor andere activiteiten, zoals 'tuinieren met stilte en gebed'. We zoeken daarnaast mensen die structureel naar getijdengebeden willen komen en af en toe helpen met het organiseren van een activiteit.

Voor meer informatie, stuur een e-mail naar niels@noorderlichtrotterdam.nl

vervolg *Erediensten*

Zondag 24 april

tweede zondag van Pasen • lezingen: Exodus 15:1-11 en Johannes 20: 19-31 • 2de collecte: Anna Home, Mongolië

Pro Rege, 10 uur: ds Rian Veldman

We leven in tijden van strijd en oorlog en viere deze weken Pasen, feest van bevrijding. Op deze tweede zondag van Pasen bezinnen wij ons op de betekenis van de doortocht van het volk Israël door de Rode Zee. Het Egyptische leger kan hen niet meer achtervolgen, wat een opluchting. Is nu alles anders? En hoe zit dat bij de leerlingen van Jezus? Ze zitten angstig en verslagen bij elkaar. Jezus verschijnt in hun midden, maar zijn wonden blijken niet uitgewist te zijn. Toch schenkt hij hen geen verwijten en wraak, maar vrede en vergeving. In die

beweging worden wij vandaag meegenomen. Ik zie er naar uit u om weer voor te gaan in uw midden en elkaar met vrede te begroeten.

(ds Rian Veldman)

Zondag 1 mei

3e zondag van Pasen • lezingen: Jesaja 61: 1-3 en Johannes 21: 1-14 • 2de collecte: Compassion4Humanity

Hoflaankerk, 10 uur: ds Marianne Bogaard

Niets vangen. Alsof het allemaal tevergeefs is geweest, dat geloof in Christus. En dan op een wonderlijke manier ervaren dat Hij er tóch is, en dat het werk van onze handen vruchtbaar kan zijn. Daarover vertelt Johannes als het Pasen is geweest.

Werkgroep Duurzaamheid

Duurzaamheid is een mooi avontuur!

Mijn fiets ging kapot, daarom sloot ik me aan bij de groep die gekozen had voor het openbaar vervoer om naar de Floating Farm te gaan. We waren vroeg en konden alvast een kijkje nemen in de winkel. Henk en Pieter van Drunen waren er al, waarmee we met 12 nieuwsgierige mensen waren.

Vele duizenden bezoekers bezochten de farm sinds 2019. Dus hoog tijd voor onze groep! We werden opgehaald door één van de veertig vrijwilligers van de Farm, die ons een uitgebreide en interessante lezing gaf. Veel zaken hebben geleid tot dit fenomeen: het stikstofprobleem, tekort aan landbouwgrond, milieuverontreiniging, dierenwelzijn en de kloof tussen de stad en het land. Minke en Peter van Wingerden kregen dit idee in New York, toen de stad onder water kwam te staan door de orkaan Sally in 2020. Hierdoor ontstond in het centrum van New York een tekort aan voedingsmiddelen.

Floating Farm staat voor circulair boeren. In de stad wordt superverse, eerlijke voeding aangeboden en de koeien krijgen producten van de stad aangeboden, zoals oud brood, gras dat in de stad is gemaaid, bierbostel (een eiwitrijk afvalproduct van de bierindustrie) en snoeimateriaal. De stal staat op een ponton, die met ankers op zijn plaats blijft. De energie komt van een aantal zonnepanelen, die op het water drijven. De koeien staan op de bovenste verdieping van de drijvende stal. Ze worden gemolken met een automaat, waar ze zelf naar toegaan als ze voelen dat hun uier te zwaar wordt. Op een lagere verdieping was de zuivelfabriek. Melk

wordt gehomogeniseerd en gepasteuriseerd. Er wordt kaas gemaakt en yoghurt. Er zijn geen conserveermiddelen nodig. Ons bezoek eindigde in de winkel. Hier werden volop heerlijke producten ingeslagen. Wijzelf zijn verslaafd aan de yoghurt en karnemelk.

Op de terugreis zag ik vanuit de tram de sloopshelling waar het schip De Delft nog steeds moet worden afgebouwd, de mooie terminal van de Oranje lijn, de eerste Voedselbank van Rotterdam, de koffiefabriek van Santas en de loods van Jarige Job. Allemaal plaatsen die we als duurzaamheidsgroep hebben bezocht.

Behalve de excursies en de doppenactie heeft de werkgroep Duurzaamheid andere aspecten. We bespreken met elkaar hoe je duurzaamheid in je dagelijks leven kunt integreren. Sommigen van ons zijn hard bezig met het verduurzamen van hun huis. We hopen dit jaar weer een bijdrage te kunnen leveren aan de Michazondag. Landelijk zijn de Groene kerken actief. Er is een platform, waar kerken aan elkaar tonen wat hun voortgang is op het gebied van Duurzaamheid. Vooral aan oude kerken is er heel wat te verspijkeren om ze energieneutraal en comfortabel te maken. Kerken die het proces hebben doorlopen kunnen een bord met de vermelding 'Groene kerk' krijgen. De Oranje-kerk in Hillegersberg heeft deze onderscheiding al vele jaren. Van het fenomeen 'Fairtrade' kerk is de Laurenskerk een voorbeeld. Voorlopig is er nog veel te doen. U bent van harte welkom uw ideeën aan ons door te geven. *Namens de werkgroep Duurzaamheid, Anne Gercama*

ACTIVITEITENKAS

In de afgelopen weken bleven bijdragen van gemeenteleden binnendruppelen op de bankrekening. Daarnaast ontving ik via een ambtsdrager € 60,- van de familie De J. en zelf kreeg ik € 5,- van een gemeentelid in handen gedrukt tijdens de collecte in een dienst. Het is natuurlijk zaak dat de bijdragen ook besteed worden. Wat dat betreft is het fijn dat we nu weer gezamenlijk kunnen koffiedrinken na de diensten. Dat is een van de dingen die we financieren uit de Activiteitenkas. Allen die bijdragen en eerder al bijdroegen, dank daarvoor!

*Hartelijke groet van
Henk van Heijst*

Collectes februari 2022

In februari is totaal in beide kerken € 824,40 gecollecteerd voor onze kerkgemeenschap.

De diaconie kreeg van u:

6-feb.	Landbouwproject Oeganda	€ 250,25
13-feb.	Kerk in Actie Nepal	€ 210,75
20-feb.	Pensioen Maaszicht	€ 473,00
27-feb.	Noodhulp Oekraïne	€ 846,45

Alle gevers hartelijk dank!

Namens de diaconie, *Johan Louwerse*

COLOFON CALEIDOSCOOP

Caleidoscoop is een uitgave van de Protestantse (wijk)gemeente i.w. te Rotterdam-Kralingen.

Redactie:

ds M.M. (Marianne) Bogaard, ds I.D. (Ilse) Hogeweg, mw H. (Hennie) van der Linden, mw D. (Thea) van Santen, dhr L.A. (Leonard) de Vos.

Adresadministratie:

Mw M. (Marina) Mekking (Kerkelijk bureau), postadres: Postbus 4326, 3006 AH Rotterdam; e: mekking@hervormdkralingen.com, t: 06 387 808 30.

Financiële administratie:

Dhr J.C. (Hans) Buitelaar, p/a Beelstraat 72, 3066 TL Rotterdam, e: admin-G@protestantskralingen.nl. Caleidoscoop bankrekeningnummer: NL29 RABO 0373 7239 46 tnv Kerkblad Caleidoscoop te Rotterdam.

Eerstvolgende nummers:

Het meinummer zou zaterdag 30 april moeten verschijnen, kopsluiting dinsdag 19 april. En het juni nummer moet uitkomen op zaterdag 4 juni, kopsluiting maandag 23 mei.

Redactie- en kopij-adres:

Leendert Butterstraat 44, 3062 XN
e: kopij@protestantskralingen.nl | t: (010) 453 16 90

Erediensten in april

Vieringen worden live uitgezonden via kerkroep.nl en op protestantskralingen.nl/vieringen.

Protestantse Kerk

Ivanka Demchuk "Resurrection"

Laat het licht worden

Een week voor de veertigdagentijd viel Rusland Oekraïne binnen. We hadden gehoopt dat we na twee coronajaren met wat meer lichtheid richting Pasen zouden kunnen gaan, maar het lijden van het Oekraïense volk onderstreept genadeloos de donkere kanten van ons bestaan: nietsontziend geweld waartoe mensen in staat zijn en de onmacht om dat te stoppen. Rechtvaardigheid die grof wordt geschonden. Leven dat onleefbaar wordt. Het tekent de veertig dagen voor Pasen.

In die wereld gedenken wij in de Stille Week het lijden en sterven van Christus. En bidden we, smeken we om licht dat door het donker heen breekt. In die wereld vierten we, tegen alle aardse realiteit in, Pasen. Het feest van de opstanding. Omdat de Eeuwige heeft gesproken: "Laat er licht zijn". En Christus de duisternis heeft overwonnen door tot het einde vast te houden aan zijn oneindige Liefde.

Zondag 3 april

Zondag Judica – Doe mij recht • lezing: Johannes 15: 18-27 • 2de collecte: Voedselbank

Hoflaanerk, 10 uur: ds Ilse Hogeweg

Een heel aantal keer klinkt in dit gedeelte het woord 'haten'. Haat en afwijzing is al vaker gebeurd in het Johannesevangelie. We lezen naar die laatste, grootste afwijzing van Jezus toe. Tegelijk klinkt in deze tekst de belofte van de 'Trooster', de 'pleitbezorger', de heilige Geest.

Palmzondag 10 april

lezingen: Johannes 12: 12-19 en Hebrëeën 10: 19-25 • 2de collecte: Stichting Logeerhuis De Buren

Pro Rege, 10 uur: ds Marianne Bogaard

De stad binnentrekken

Hoe trek je een stad binnen? We hebben het gezien... door haar te omsingelen en bestoken. Met overmacht. En de bevolking uit te putten en tot overgave te dwingen. Het evangelieverhaal over de koning die Jeruzalem intrekt staat daarmee in groot contrast. Een ezel symboliseert het tegenbeeld van macht. "Hosanna", roept men. Maar van deze bevrijder zal het bloed vloeien.

Neem een palmtakje mee voor deze dienst!

Om 20 uur is er in Pro Rege een Taizéviering

Witte Donderdag 14 april

lezing: Johannes 13: 1-15 • 2de collecte: (Surinaams doel, via ds Marianne Bogaard)

Pro Rege, 19.30 uur: ds Ilse Hogeweg

Maaltijd van de Heer

Al onze vragen, al onze theorieën, al onze pogingen om Jezus te begrijpen en te 'vatten' beantwoordt hij met zijn eindeloos veelzeggende gebaar van het wassen van de voeten van de leerlingen. Wij mogen naderen, wij mogen de tekenen die Jezus doet meemaken. Wij kunnen niet anders dan daarna brood breken en delen. Hem achterna.

Goede Vrijdag 15 april

lezing: Johannes 18 en 19 • geen collecte

Pro Rege, 19.30 uur: ds Marianne Bogaard

Menselijk lijden

Verraad, verloochening, veroordeling, verlatenheid. Het kwaad dat de ene mens de ander kan aandoen kent vele gezichten. Ze komen samen in het verhaal van het lijden van Christus. Al te menselijk is zijn lijden, en tegelijk toont Hij

ons daarin dat het niet buiten God om gaat. We luisteren naar dat grote verhaal, in solidariteit met al het lijden van vandaag.

Paasnacht 16 april

lezingen uit Genesis, Exodus, Ezechiël. Lucas 24: 1-10 • geen collecte • m.m.v. de cantorij o.l.v. Mirjam van den Hoek

Pro Rege, 22 uur: ds Marianne Bogaard

Door de diepte

In de nacht denken we aan onze doop. Mensen mogen we zijn die leven van de verhalen dat God ons door de diepte heen leidt en recht zet. Mensen die zich in hun eigen bestaan willen afwenden van wat kwaad is en zich willen richten op het Licht van Christus.

Paasmorgen 17 april

lezing: Johannes 20: 1-18 • 2de collecte: La Sonrisa Naranja • m.m.v. Hans de Munnik, trompet

Hoflaanerk, 10 uur: ds Ilse Hogeweg

Doop van Pieter van Zwienen

Maria Magdalena, getuige van de opstanding, is de eerste die het ziet: haar ogen, eerst nog versluierd door rouw en verdriet, herkennen in de tuinman de Opgestane. Aan ons de opdracht om deze apostel Maria te volgen, en onze ogen te openen voor het door God geschonken leven. Deze Paasmorgen mogen we dat in het heel bijzonder herkennen in het leven van Pieter, van wie wij de doop mogen vierten. Trompettist Hans de Munnik kan eindelijk in een gevulde kerk spelen. Zie voor de zonsopgangviering en het Paasontbijt op p. 5 in deze Caleidoscoop.

» lees voor 24 april en 1 mei verder bovenaan op p. 11 »

De illustraties komen groter op de website te staan. V.l.n.r.: • Oksana Romaniv-Triska: 'Entry into Jerusalem' • Natalya Rusetska: 'Jesus the Grapevine' • Ostap Lozynsky: 'De Anima - Crucifix' • Natalya Rusetska 'Harrowing out of hell'. Allen Oekraïense kunstenaars.

